

Notulen NLDeltafel 5 februari 2020, Drimmelen

Deelnemers:

Ignace Schops	Voorzitter NLDeltafel
Daan Markwat	Voorzitter Landschapstafel Haringvliet en Erfgoedtafel Goeree
Max Hoefijzers	Onafhankelijk voorzitter Bestuurscie. Parkschap NP De Biesbosch
Erik van Herk	Vertegenwoordiger van Gedep. Prov. Noord-Brabant
Linda Böcker	Vertegenwoordigster Gedep. Prov. Zuid-Holland
Sandra den Adel	Staatsbosbeheer
Ralf Josse	Natuurmonumenten
Piet Sleeking	Voorzitter uitvoeringscoalitie Waterdriehoek
Danny Dingemans	Vertegenwoordiger van de samenwerkingscoalitie Waterpoort
Joost van der Geest	Voorzitter Vestingdriehoek
Daphne Teeling	Regiodirecteur IVN Zuid-West
Marius Brants	Wereld Natuur Fonds
Lieke Schuitmaker/Roland van Vugt	Vertegenwoordiger van Brabantse Gemeenten rond de Biesbosch
Paul van de Boogaard	Vertegenwoordiger van de Groene Cirkel Hoeksche Waard
Aart Jan Spoon	Vertegenwoordiger van het wethoudersoverleg Samenwerking Voorne-Putten

Agendaleden

Cees van der Vlist	Directeur Kinderdijk
Ed Dumrese	Directeur Slot Loevestein
Peter van Beek	Directeur Biesbosch museum en Biesbosch museum eiland
Bregje Poelman	RWB (Regio West Brabant)
Richard Stomp	Programmamanager Themajaar herdenking St. Elisabethsvloed
Arjan Snel	Staatsbosbeheer
Nick van Barneveld	Rijkswaterstaat

Namens het programmabureau NLDelta:

Patty Kanselaar(verslag)
 Han Clement
 Edith van Dam
 Caroline den Hartog
 Stella van Uffelen
 Ingrid Koenraats

Gast:

Wim Ruis IVN – betrokken bij het opstellen van de educatiestrategie van NLDelta

Voorstelronde, want er zijn aantal nieuwe leden aan tafel.

Voorzitter Ignace Schops, directeur Nationaal Park Hoge Kempen, PRESIDENT EUROPARC FEDERATION, GOLDMAN PRIZE WINNER, ASHOKA FELLOW, CLIMATE LEADERSHIP CORPS - AL GORE presenteert de highlights van het Masterplan 20-40 van Nationaal Park De Hoge Kempen en legt daarbij de verbinding naar het proces van NLDelta om de status van NP te verkrijgen. *(Link naar online versie)*

2. Presentatie van Lieke Schuitmaker, Wethouder van Drimmelen over de gemeente en de toekomstvisie tot 2040. Drimmelen zet in op de groei van duurzaam toerisme. Duurzaamheid, natuur en economie in balans. Het is de ambitie van Drimmelen om één van de poorten naar Nationaal Park NLDelta te worden.

3. Stavaza NLDelta (door Stella)

IN 2020 ligt de focus op het aanvragen van de status van Nationaal Park en de stappen die daarvoor moeten worden gezet en op de voortgang van de ingezette strategische gebiedsontwikkeling. Hiervoor wordt nauw samengewerkt met de partners.

Plan van aanpak statusaanvraag:

Edith van Dam introduceert het definitieve plan van aanpak statusaanvraag NP met een herziene planning t.o.v. de vorige NLDeltafel.

Ralf Joosse vraagt zich af of de strakke planning te ambitieus is. Vragen die spelen zijn: Worden we het hier eens? Waar zitten de spanningsvelden? De minister kan urgentere dossiers krijgen die voorrang krijgen. Waar kunnen we wel op sturen? Wij als bestuurders moeten op tijd horen of we in actie moeten komen.

Edith geeft aan dat we in ieder geval wel op 2021 sturen, maar dat we in het ergste geval de status pas van de volgende minister toegekend krijgen.

Stella vult aan dat de vragen terecht zijn en dat we moeten kijken wat wij samen kunnen doen om dat wat wij willen op de juiste niveaus en bij de juiste gremia te agenderen. De (informele) contacten van de NLDeltafel-leden zijn daarin zeer belangrijk.

Besluit: de NLDeltafel stemt in met de herziene planning

Daan Markwat: Het is inderdaad belangrijk onze netwerken tijdig te consulteren en ook vooral zelf in de netwerken de gesprekken te voeren, o.a. met de provincies. Bijvoorbeeld op 5 maart is er een overleg over de landschapstafels. Mocht PZH besluiten om te stoppen met de landschapstafels dan ligt daar een uitdaging. De Landschapstafel Haringvliet speelt een belangrijke rol in de ontwikkeling van NLDelta.

Ignace Schops stelt voor om vanuit de NLDeltafel hierover gezamenlijk een brief op te stellen aan de Provincie Zuid-Holland. Dit wordt aangenomen als besluit.

Besluit: De voorzitter stuurt namens de NLDeltafel een brief aan Zuid-Holland om te benadrukken dat de continuïteit van de landschapstafels voor NLDelta belangrijk is.

Marius Brants noemt dat er risico voor draagvlak is bij de gemeentes. Ook hier zit een belangrijke rol voor de NLDeltafel-leden als netwerkvoorzitters. En loopt het stroef, dan kan Caroline den Hartog daar wellicht bij faciliteren.

Danny Dingemans vraagt wat er t.a.v. de statusaanvraag gevraagd wordt van de gemeenteraden? Wordt bijvoorbeeld de governance een raadsbesluit?

Edith antwoordt dat dat afhangt van de governancevorm die wordt voorgesteld en van hoe de betreffende bestuurder daar zelf mee wil of moet omgaan in zijn/haar gemeente.

Ingrid Koenraats vraagt dat als er wel een raadsbesluit nodig is, de vraag is of de planning dan nog haalbaar is. Edith geeft aan dat de planning nu zeker wel rekening houdt met bestuurlijke consultatie. Of dat voldoende is, moet blijken tijdens het proces. Mocht toch meer tijd nodig zijn voor consultatie en/of besluit van besturen of raden, dan moeten we gezamenlijk een besluit nemen over wat dat betekent voor de planning.

Paul Boogaard stelt voor om nu alvast de raden, en ook de colleges, mee te nemen in het proces, zodat ze al op de hoogte zijn van wat NLDelta is en betekent voor hun gemeente.

Daan Markwat vraagt of er een basispresentatie kan komen, die kan worden gebruikt om de raden en colleges te informeren. Roland van Vught beaamt dit en stelt voor een tijdlijn voor de presentaties in de raden uit te stippelen, zodat we goed kunnen voorsorteren en vooraf weten waar knelpunten en weerstand zit.

Han Clement geeft aan ook de provinciale staten daarin mee te nemen. Wellicht is het mogelijk combinaties te maken.

(Note: belangrijk is de meerwaarde van NLDelta en van het worden van een nationaal park in de presentatie naar voren te brengen)

Ignace Schops concludeert dat hier een actiepunt ligt voor het programmabureau en vraagt tevens engagement van ons allen om aan te dragen

Stella vult aan dat het programmabureau daar wel de ambtelijke ondersteuning van de netwerken en de gemeentes voor nodig heeft om de juiste vragen te kunnen beantwoorden met de juiste antwoorden.

Lieke Schuitmaker geeft aan dat duidelijk moet worden wat er van de gemeente wordt gevraagd als NLDelta een nationaal park wordt. Waar zeggen ze 'ja' op?

Beslisnotitie 1: Balans tussen toerisme en de kwaliteit van het gebied

Sandra den Adel vraagt naar de rol van zoning. Patty geeft aan dat zoning ook een belangrijk instrument is in het managen van bezoekers, maar dat deze notitie gaat over de promotie van het gebied. Sandra vraagt of je niet eerst moet zoneren voordat je keuzes kunt maken over waar je welke bezoekers in je gebied wilt hebben.

Roland van Vught geeft aan dat we goed moeten kijken welke toeristen we willen aantrekken. Alleen regionaal, uit Europa of uit de hele wereld. Wat Altena betreft willen ze zich richten op de dichtbij landen in West-Europa. Geen massatoerisme, maar kwaliteitstoerisme.

Zowel Waterpoort als Vestingdriehoek richten zich op de riviercruisemarkt. T.a.v. van de riviercruise-bezoeker geeft Danny Dingemans aan dat het steeds de vraag is wat deze bezoeker brengt.

Piet Sleeking vult aan dat je erop moet sturen op dat je gebied of stad er ook daadwerkelijk iets aan heeft.

Paul Boogaard zegt dat vanuit NLDelta generiek op een type toerist wordt gericht, maar dat er lokaal een taak ligt om te zorgen dat bezoekers zich over het gebied spreiden daar waar je ze wilt hebben. Daarvoor moeten er dus lokaal passende belevingen en bijv. horeca zijn en moet ook lokaal worden gecommuniceerd.

(Subsidiariteitsprincipe)

Daan Markwat geeft aan dat het niet alleen om het aantrekken van meer bezoekers, maar dat de uitdaging ook zit in het langer laten blijven van toeristen in het gebied. De diverse deelgebieden kunnen met elkaar een aantrekkelijk aanbod voor meerdaags verblijf bieden, beter dan dat zij dat alleen zouden kunnen.

Ralf Joesse vult aan dat we vooral moeten uitgaan van de kracht van het gebied en wat er al aan bezoekers komt. Welke toeristen zijn er al? En hoeveel? En waar?

Ignace Schops geeft een aantal voorbeelden uit de praktijk waarbij de draagkracht van de natuur centraal staat bij de keuzes die worden gemaakt op recreatie en toerisme. Hij geeft aan dat juist door nu samen een stap te maken naar Nationaal Park je keuzes kunt maken vanuit kwaliteit en gericht op de toekomst.

Actie voor programmabureau: partners inschakelen om informatie over actuele bezoekersaantallen en – stromen op te halen.

Besluit of conclusie: het programmabureau zal samen met de partners uitwerken hoe de balans tussen toerisme en de kwaliteit van het gebied gevonden wordt/ behouden blijft. Daarbij niet alleen aandacht voor hoe marketing bijdraagt aan deze balans, voor het managen van bezoekersstromen zijn meer instrumenten in beeld. Om tot een gezamenlijk beeld te komen wordt van het programmabureau gevraagd snel na het traject van de statusaanvraag te starten met het opstellen van een gezamenlijk masterplan voor NLDelta.

Beslisnotitie: Betekenis begrenzing van NLDelta als nationaal park

Linda Böcker vraagt aan Ignace Schop hoe dit verliep in de Hoge Kempen. Ignace antwoordt dat, hoewel de status NP geen planologische verplichtingen met zich meebrengt, begrenzing een logisch gevolg is van het NP zijn, en dus wel consequenties heeft. De uitdaging is om het beeld weg te nemen dat het restricties oplevert. Het gaat om

de dynamische bescherming van het gebied, die niet automatisch planologische verplichtingen oplegt. Je moet direct vanaf begin alle partijen erin betrekken en niet de begrenzing opleggen vanuit de groene ambities.

Paul Boogaard reageert op de notitie op de woorden: niet direct?

Edith legt uit dat een grens nodig is voor de statustoekenning, maar dat daar vanuit het Rijk geen planologische consequenties aan verbonden zijn. Ook de provincies zullen aan die grens geen consequenties verbinden. Echter als we in de statusaanvraag toewerken naar een gezamenlijke visie, wordt van de betrokken overheden in het gebied wel verwacht dat ze hun eigen bevoegdheden (ook planologische) benutten om die visie tot uitvoer te brengen. Ralf Joosse stelt voor het iets anders te formuleren en "niet direct" te schrappen, dat roept argwaan op.

Besluit: de begrenzing van NLDelta zoals die in de statusaanvraag wordt opgenomen heeft geen planologische doorwerking. Bij de statusaanvraag wordt een procesafpraak gemaakt over de wijze waarop betrokken partijen hun planologische bevoegdheden in zullen zetten om de gezamenlijke visie te realiseren.

Lieke Schuitmakers beaamt dat de gemeenteraden helderheid willen over de consequenties. Er kunnen dan beter geen semantische verwarringen ontstaan over de verwachtingen. Verder geeft zij aan dat ook als je als gemeente de visie van NLDelta onderschrijft, het zaak is om een goed en duidelijk verhaal te hebben naar de raden over wat daarvan de consequenties zijn.

Beslisnotitie 3: Wereldhaven als dagbestemming van NLDelta

Korte discussie met conclusie dat de haven van Rotterdam niet binnen de begrenzing van NLDelta zal vallen.

Ignace oppert dat het wel een goed idee is om ook met de haven te gaan praten over wat zij daar zelf van vinden.

Paul Boogaard vult aan dat de haven van Rotterdam in de Hoeksche Waard aan tafel zit m.n. op thema's leefbaarheid en natuur. Dus het is wel zaak om met ze te gaan praten en om coalities mogelijk te maken.

Han Clement noemt ter vergelijking het Geopark Schededelta waarin Antwerpen partner wil worden. Het gesprek moet gevoerd worden vanuit eigenaarschap en verantwoordelijkheid. Naast Haven Rotterdam moet dan ook zodanig gesproken worden met Havenbedrijf Moerdijk.

Besluit: We gaan in gesprek met het havenbedrijf Rotterdam en de gemeente Rotterdam om het besluit van de NLDeltafel te toetsen. De Tweede Maasvlakte, de Nieuwe Waterweg, de Nieuwe Maas en de stad Rotterdam worden niet binnen de begrenzing van NLDelta opgenomen. Wel wordt zoveel mogelijk de samenwerking gezocht met de haven en met Rotterdam.

Presentatie IVN

Daphne Teeling geeft een presentatie over IVN en de rol die IVN speelt en kan spelen binnen NLDelta.

Ingrid Koenraats vraagt naar de plannen over de herverdeling van de uren die IVN ter beschikking heeft voor de diverse nationale parken.

Dit is een aandachtspunt, maar de herziening gaat pas in 2022 in.

Ingrid vraagt aandacht voor de toekomstige ontwikkelingen bij de herziening. Als namelijk de huidige setting de basis is, dan zijn we misschien te laat en heeft NLDelta als nationaal park onvoldoende voor wat we nodig hebben. We moeten hierover op tijd in gesprek. Stella geeft aan dat die gesprekken al plaats vinden.

Jongeren aan het roer

NLDeltafel is enthousiast en zegt betrokkenheid toe.

Ralf Joosse merkt op dat de leden er dan voor moeten zorgen dat dat niet alleen moet gelden voor het opzetten ervan maar ook voor de continuïteit van het programma. Beheer en organisatie en uitvoer voor de lange termijn moet geborgd worden in de diverse netwerken en organisaties.

Ignace vertaalt dit als een dringende oproep aan de organisaties van de leden.

Piet Sleeking stelt voor ook het onderwijs en de lokale scoutings te betrekken.

Linda Böcker geeft aan de PZH een trainee programma heeft en een netwerk van medewerkers tot 35 jaar.

Mogelijk dat deze ook hierin een rol kunnen spelen.

Daan Markwat meldt de goede ervaringen met Camilla Dreef en dat dit kan worden ingezet om op te halen wat jongeren beleefbare natuur vinden.

Marius Brants vraagt naar Bekende Nederlandser uit het gebied die een rol kunnen spelen als ambassadeur. Geef die svp aan ons door en/of leg de contacten.

Paul Boogaard noemt nog de ervaring met jongeren netwerk in de Hoeksche Waard (Jongeren TOP): zij wilden niet overtuigd worden door vloggers en bloggers, maar wilden serieus genomen worden en echt plaats kunnen nemen aan tafel zodat ze mede de discussie kunnen voeren.

Daphne meldt dat in de tijd van het programma Nationale Parken van Wereldklasse en de verkiezing er door IVN werkvormen zijn bedacht voor de Jongeren Advies Bureaus: hier kan gebruik van worden gemaakt.